

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมโครงการประกันสุขภาพ		
ชื่อผู้เขียน	นางสาววรลักษณ์ หิมะกลัศ		
เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต			
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ :	ผศ.ดร. ศศิเพ็ญ	พวงสายใจ	ประธานกรรมการ
	อ.ดร. สังคม	สุวรรณรัตน์	กรรมการ
	ผศ. สุวรรณ์	ยิบมันตะสิริ	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของครัวเรือนในการเข้าร่วมโครงการประกันสุขภาพ ทั้งนี้เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาไปปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานประกันสุขภาพโดยสมัครใจให้สอดคล้องและมีความเหมาะสมกับความต้องการของประชาชน การศึกษาครั้งนี้ได้ทำการเก็บข้อมูลโดยการสุ่มตัวอย่างแบบ Stratified Random Sampling จากกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม กลุ่มแรกเป็นกลุ่มครัวเรือนที่ถือบัตรประกันสุขภาพในช่วงเดือนตุลาคม 2540 ถึงเดือนกันยายน 2541 จำนวน 200 ครัวเรือน กลุ่มที่สองเป็นกลุ่มครัวเรือนที่ไม่ได้ถือบัตรประกันสุขภาพจำนวน 200 ครัวเรือน การศึกษาได้ใช้กลุ่มครัวเรือนเขตอำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งนี้เนื่องจากมีสัดส่วนของครัวเรือนที่เข้าร่วมโครงการประกันสุขภาพมากที่สุด ในจังหวัดเชียงใหม่

เมื่อเปรียบเทียบกลุ่มครัวเรือนที่มีบัตรประกันสุขภาพและไม่มีบัตรประกันสุขภาพพบว่ากลุ่มครัวเรือนที่มีบัตรจะมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนหลายคน มีรายได้ต่อปีต่ำ และมีค่ารักษาพยาบาลต่อปีต่ำกว่าครัวเรือนที่ไม่มีบัตรเนื่องจากมักเข้ารับการรักษาในสถานพยาบาลของรัฐ นอกจากนี้ประมาณร้อยละ 80 ของกลุ่มครัวเรือนที่มีบัตรนั้นจะไม่มีประกันสุขภาพโดยวิธีอื่น รวมทั้งมีความรู้และทัศนคติที่ดีต่อโครงการมากกว่าครัวเรือนที่ไม่มีบัตร สำหรับการมีโรคเรื้อรังหรือโรคประจำตัวนั้นพบว่าครัวเรือนทั้งสองกลุ่มไม่ค่อยมีโรคประจำตัวหรือโรคเรื้อรัง

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมโครงการประกันสุขภาพโดยสมัครใจ โดยใช้การประมาณค่าด้วยวิธี Logit model ซึ่งใช้ประมาณค่าแบบวิธีภาวะความน่าจะเป็นสูงสุด (Maximum Likelihood Estimate) พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้าร่วมโครงการประกันสุขภาพคือ ปัจจัยทางด้านสังคม จิตวิทยาและด้านสวัสดิการการรักษายาบาลต่าง ๆ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ว่าด้วยการประกัน

ปัจจัยทางด้านสังคม จิตวิทยา และสวัสดิการของรัฐที่มีผลต่อการเข้าร่วมโครงการประกันสุขภาพ ได้แก่ ความบ่อยครั้งของการเข้ารับรักษาพยาบาลในสถานพยาบาลของรัฐ ทศนคติที่ดีต่อโครงการประกันสุขภาพ การไม่ได้รับสวัสดิการจากการรักษายาบาลอื่น ความรู้และความเข้าใจที่ดีต่อโครงการ สำหรับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การประกันพบว่ามีอิทธิพลน้อยกว่าปัจจัยดังกล่าวข้างต้น ปัจจัยเหล่านี้ได้แก่ การที่ราคาบัตรประกันสุขภาพมีราคาต่ำเมื่อเทียบกับค่ารักษาพยาบาลต่อปีของครัวเรือน รายได้ของครัวเรือนที่อยู่ในระดับต่ำ และโอกาสของการเจ็บป่วยของสมาชิกในครัวเรือนที่มีค่ามาก แต่สำหรับภาวะสุขภาพซึ่งแสดงโดยการเป็นโรคเรื้อรังหรือโรคประจำตัวของบุคคลในครัวเรือนนั้นพบว่าไม่มีอิทธิพลต่อการเข้าร่วมโครงการ นอกจากนี้ปัจจัยในเรื่องของมูลค่าของการสูญเสียซึ่งวัดโดยค่าใช้จ่ายเพื่อการรักษาพยาบาลก็พบว่าไม่มีอิทธิพลต่อการเข้าร่วมโครงการเช่นกัน

Thesis Title	Factors Affecting Participation in Health Insurance Project		
Author	Miss Woraluck Himaklat		
M. Econ.	Economics		
Examining Committee:	Assistant Prof. Dr. Sasipen	Phuangsaichai	Chairman
	Lecturer Dr. Sangkom	Suwannarat	Member
	Assistant Prof. Suwarat	Gypmantisiri	Member

Abstract

The purpose of this study is to determine factors that influence household decision to participate in the Health Insurance Project. The result of this study could be used to improve the Project to be more appropriate to the need of people. The data used in this study were collected from two sample groups using stratified random sampling method. The first group was comprised of 200 households who owned the Health Insurance card between October 1997 and September 1998. The second group was 200 households who had not been card owners during the same period. Both sample groups were households in Chom Thong Districts, Chiang Mai Province since this district has the highest participation ratio of joining the Health Insurance Project in Chiang Mai Province.

The study indicates that households who have cards usually are large family and low income. They spend for medical services less than the other group because they usually get medical service from the government. Nearly 80 percent of households who have cards don't have other alternative medical service. They have good understanding and good attitude toward the Project. However, no indication shows that both groups have chronic disease or regular illness.

Logit model, using Maximum Likelihood Estimates were used to obtain the result of the study. It was found that factors which significantly influence the decisions include economic factors based on theoretical framework of insurance, social, psychological, and medical service welfare factors do have some influence to join or not to join the Project on household decision.

The social, psychological, and medical service welfare factors are the frequency of receiving of government medical services, household attitude towards the Project, lacking of alternative medical services, and good understanding of the Project. However it was found that basic theoretical economic insurance factors are less influensive. These are low cost of the card compare with medical payment per year of the household, low household income and high risk of being ill. The study also found that health condition indicated by chronic disease and regular illness, is not an important factor determining household decisions to join the Project. Moreover, economic loss from illness, measured in terms of medical bill payments was also found not to be an important factor neither.